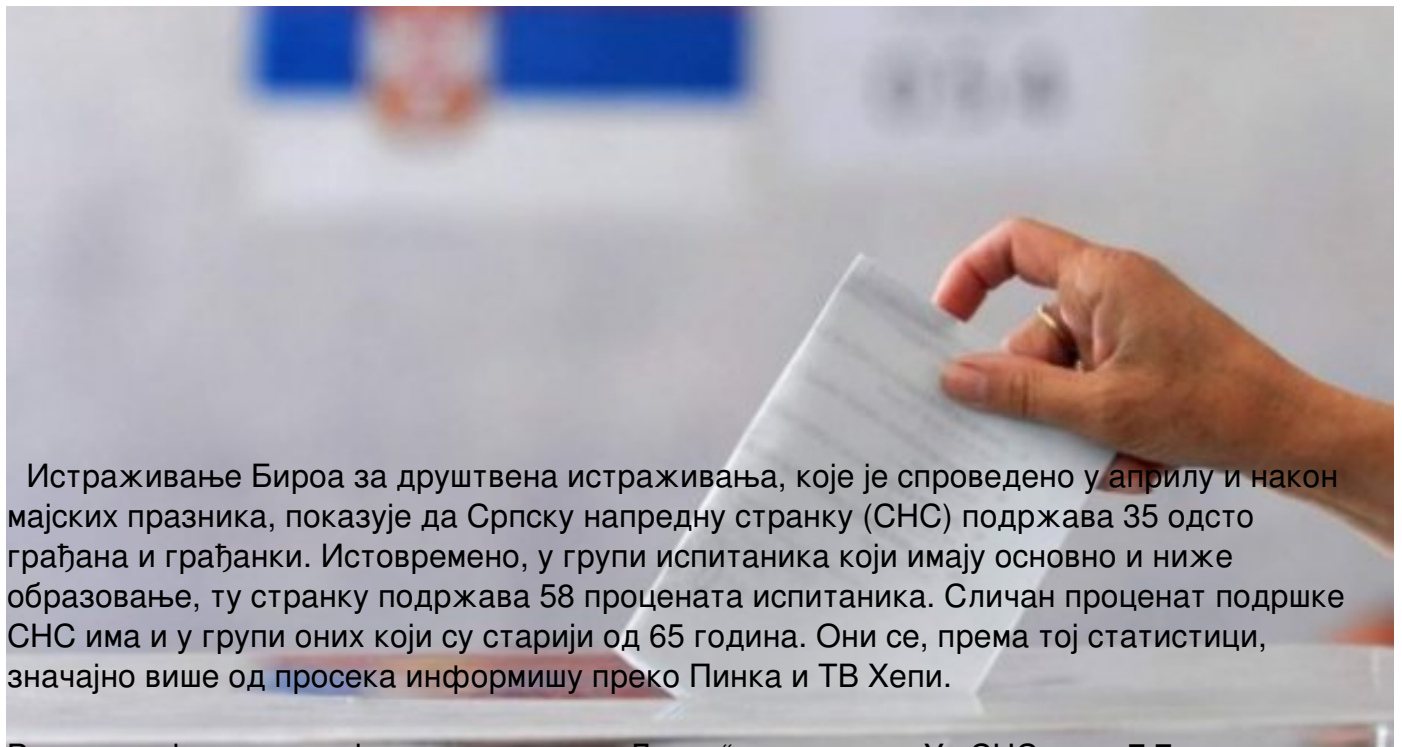

Истраживање Бироа за друштвена истраживања разљутило је власт. Програмски директор БИРОДИ Зоран Гавриловић одговара: Ако неко докаже да сам истраживање урадио на нестручан начин, овим занимањем више се нећу бавити.

Истраживање Бироа за друштвена истраживања, које је спроведено у априлу и након мајских празника, показује да Српску напредну странку (СНС) подржава 35 одсто грађана и грађанки. Истовремено, у групи испитаника који имају основно и ниже образовање, ту странку подржава 58 процената испитаника. Сличан проценат подршке СНС има и у групи оних који су старији од 65 година. Они се, према тој статистици, значајно више од просека информишу преко Пинка и ТВ Хепи.

Резултате је почетком јула пренео лист „Данас“, уз наслов: „Уз СНС само 7,7 одсто високообразованих“. Уследиле су оштре реакције лидера владајуће странке. Шеф посланичке групе СНС у Скупштини Србије Александар Мартиновић затражио је да тужилаштво реагује због података из истраживања, оценио да је то „опасна појава“ и да „има елемената кривичног дела“.

Председник Србије Александар Вучић је 10.7. за „Политику“ потписао чланак „Елита и плебс“ у којем између осталог каже: „Шта је следеће? Забранити таквима да гласају? Забранити им да имају децу, јер су инфериорни? Отворити логоре за свакога ко се усудио да погрешно гласа“.

Посланик СНС Владимир Ђукановић придружио се председниковом жучном обрачуна с имагинарном елитом на свом каналу на Јутјубу: „Срам вас било, ви ћете да правите та лажна истраживања и да лажете народ“. И нешто касније: „То је најгори фашизам који постоји“.

Следе медијски напади таблоида и телевизија у којима се БИРОДИ оптужује да ради на циљу дискредитације напредњачке власти, а круна је предлог да БИРОДИ промени име у „Институт др Јозеф Менгеле“.

Све то, повод је за разговор са Зораном Гавриловићем.

ДВ: Шта тачно пише у овом истраживању, а шта људи блиски власти тврде да пише?

Зоран Гавриловић: БИРОДИ од 2014. спроводи истраживања јавног мњења у оквиру својих мониторинга медија с циљем да утврди какав утицај својим извештавањем медији имају на бираче у изборном и ванизборном периоду. То смо и ове години урадили. Један мањи део истраживања био је посвећен изборном понашању. Део те анализе је била тзв. социодемографска анализа изборног понашања испитаника која је показала да испитаници који имају основно и ниже образовање, односно старији су од 65 година, а живе у источном и јужном делу Србије статистички значајније гласају за владајућу станку. Желим да нагласим да се та врста анализе ради у сваком истраживању јавног мњења, да те податке има и „ИПСОС Стратеџик маркетинг“ који за потребе председника Србије и СНС, према његовом признању, на недељном нивоу ради истраживања.

Зоран Гавриловић (БИРОДИ): У циљу очувања своје власти Вучић врло често применује технику „производње непријатеља“. Можда су на ред дошли непослушни истраживачи јавног мњења и медија?

По објави резултата креће таргетирање БИРОДИ-ја и мене лично. У моја уста стављају се „налази“ који нису нити написани, нити изговорени. Наиме, говори се да смо ми гласаче СНС и Александра Вућића описали као крезубе, неписмене, друштвено мање вредне... Једина истина јесте да сам у анализи рекао да су гласачи СНС транзициони губитници који су плод пропале транзиције у периоду када је на власти била данашња опозиција.

Да ли се неко потрудио да заиста оспори резултате? Да ли се неко осврнуо на методологију? Или је дискредитовање истраживача остао једини одговор на резултате?

Ја сам у својим наступима понудио своје налазе, додуше на друштвеним мрежама, јер остали медији, изузев Н1, нису показали интересовање. Чак сам нудио народним посланицима да направе дебату у парламенту. Што се тиче оспоравања налаза истраживања, тога није било. И данас стоји понуда да се, ако неко докаже да сам истраживање урадио на нестручан или неетичан начин, овим занимање више се нећу бавити.

Ваља знати и то да су медији који су СНС били наклоњени 2012. када је долазио на власт, врло ради цитирали налазе о медијској незаступљености СНС на телевизијама. Чак смо 2017. године имали погрешно тумачење наших података о заступљености Вучича у кампањи за председничке изборе од стране народног посланика Владимира Орлића (СНС), који тренутни на Твитеру предводи кампању етикетирања, називајући ме „Ђиласовим стручњаком“. И то због тога што сам био члан Стручног тима протеста #1од5милиона у којем су биле нестраначке личности, универзитетски професори и стручњаци у области медија и изборног права, и који су своје знање ставили у службу јавног интереса у друштву које галопира ка медијским и другим сукобима.

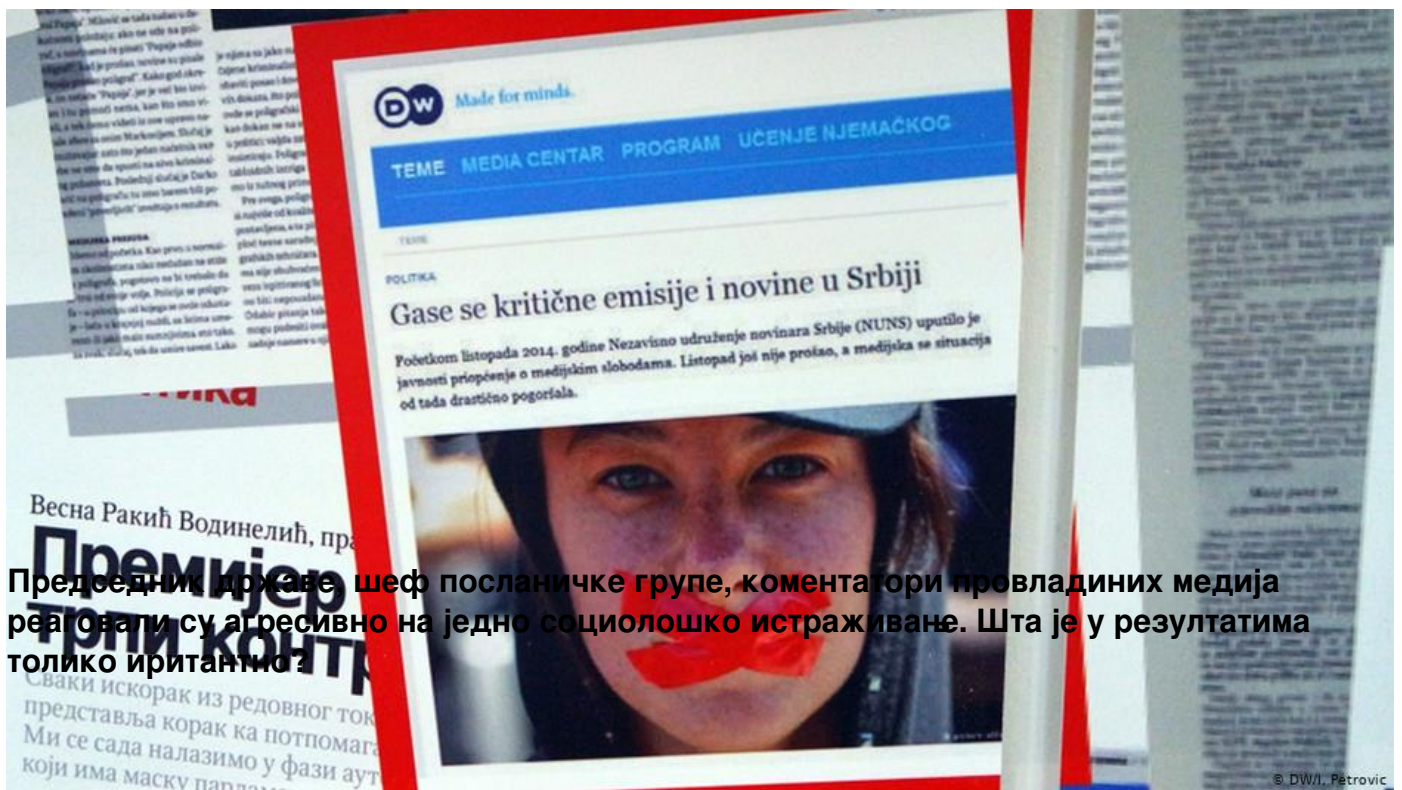
Својеврсна потврда истраживања БИРОДИ-ја јесте налаз који је ове недеље представила Кровна организација младих и која је у свом истраживању показала да млади траже лидера, али да немају симпатије према Александру Вучићу.

Јелена Милић, директорка Центра за евроатлантске студије, приписала вам је став да крезуби гласају за СНС, односно да је истраживање БИРОДИ рађено малом узорку, што био требало да значи да је су налази нетачни. Да ли је истраживање занатски коректно одрађено?

Да будем искрен, то је ме веома повредило и изненадило. С Јеленом се знам. Нисам очекивао ту врсту „стављања у уста“ речи које нису изречене. Јелена је имала примедбу на појам који користим, а то је „социјална депонија“, стање када имамо ситуацију у друштву у којем млади и школовани одлазе, остају старији, мање образовани, болесни, али и они који се баве корупцијом и криминалом. У то друштво стижу еколошки проблематичне технологије као основ привреде. Сваки социолог има право да

дефинише појмове. На крају крајева, Карл Маркс је увео појам експлоатације који може да значи процес вађења неке сировине, али може да значи и стицање профита на рачун радника.

Што се тиче истраживања, оно је урађено у складу са свим професионалним, стручним и етичким стандардима. Ради се о телефонској анкети на 1.006 испитаника, двоетапном узорку, који је имао своју пондерацију, односно где је за једну попуњену анкету требало позвати шест домаћинстава.

Председник државе шеф посланичке групе, коментатори провладиних медија реаговали су агресивно на једно социолошко истраживање. Шта је у резултатима толико иритантно?

Као што сам већ рекао, председник на седмичном нивоу – додуше не знамо да ли јавним или партијским парама – ради истраживања јавног мњења. Ми већ годину дана чекамо одговор од Председништва Србије да ли су се и како у протеклих десет година спроводила истраживања јавног мњења у тој институцији. Одговора нема.

Председник и његова странка имају исте резултате. Искрено, не знам који је повод за овај бес. Додуше, истраживања јавног мњења у Србији су део промотивног механизма власти. Када се објаве истраживања јавног мњења, она пре свега садрже рејтинг. За разлику од демократских друштава у којима истраживања јавног мњења играју делиберативну улогу, у Србији имају она имају промотивну улогу и објављују се у функцији промоције висине рејтинга. О темама које су кључне за актуелни друштвених

живот, истраживања јавног мњења скоро да нема. Агенције за истраживања јавног мњења не смеју да наљуће власт, јер долазе у проблем при добијању јавних набавки или послова код приватних предузећа који су део кронистичког система у Србији.

На примеру истраживања опет се види да државни врх, почев од председника државе, има изразито страначки став у многим јавним питањима. Непријатељски однос према делу грађана чији би председник Александар Вучић барем формално морао да буде, не показује се као фактор друштвене кохезије?

На жалост, Александар Вучић је пре свега председник своје странке, а тек потом председник Србије. То се јасно види када се уради анализа садржаја његових обраћања путем конференција за медије које преносе телевизије с националном фреквенцијом. Уместо да буде чувар принципа и вредности владавине права, дијалога и, како закон каже, „симбол државног јединства“, он је на челу апарата личне власти. У циљу очувања своје власти он врло често примењује технику „производње непријатеља“. Можда су на ред дошли непослушни истраживачи јавног мњења и медија?

(Дојче веле)